ਰਾਮਰਾਵ ਸ਼ੰਕਰ ਤਾਪਾਸੇ
ਬਨਾਮ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ
ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2732 ਦੇ 2022)
ਅਪ੍ਰੈਲ 19, 2022
[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894: ਧਾਰਾ 23 – ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਗਾਂਵ ਭੋਯਰ ਵਿੱਚ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਖਾਸ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਨਾਮ ਐਲਾਨੇ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ – ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾਈ – ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਾਮ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਸ ਆਪੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਫੈਸਲਾ: ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਕਰੀ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਕਰੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਯਾ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਭੂਮੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਹ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੀ ਭੂਮੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸੋਧੀ ਗਈ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ 10% ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧੇ ਦੀ ਬਜਾਏ, 12% ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਫਿਟਨੈਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ – ਜਿਹੜੇ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ/ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਸੀ – ਭਾਵੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਘਟਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਾਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ –

ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਐਕਸ. 41, 42, 43 ਅਤੇ 44 ਅਤੇ ਲੋਹਾਰਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ/ਵਿਕਰੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਪਰੰਤੂ, ਲੋਹਾਰਾ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਯਾ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਹ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 7]

1.2 ਐਕਸ. 41 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 20/2 ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਮਿਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਰੀ ਮਿਸਾਲਾਂ/ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਛੋਟੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਸ. 41 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਮਿਸਾਲ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ 10% ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੇਕਰ 12% ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। [ਪੈਰਾ 10]

1.3 ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ/ਵਪਾਰਿਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਸਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਾਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 11][164-C-D]

1.4 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕੋ ਪਿੰਡ ਭੋਅਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ, ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1,50,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਤੋਂ ਰੁ. 2,00,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ/ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇੱਕੋ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਇਲਾਕਾ। [ਪੈਰਾ 13][164-G-H]

ਪਹਿਲਾਦ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (2014) 14 SCC 778; ਹੁਕਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੈਂਡ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ (1996) 3 SCC 766 : [1996] 3 SCR 422; ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1998) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 136 : [1998] 2 ਸਪਲ. SCR 505; ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਵੀ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1995) 2 SCC 424 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2008) 2 SCC 568 : [2007] 12 SCR 1120; ਸਾਬੀਆ ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ ਅਬਦੁਲ ਹਾਮਿਦ ਮੁੱਲਾ (ਡੀ) ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ v. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਕਾਰੀ [2012] 7 SCC 595, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਫਸਰ ਬਨਾਮ ਐਲ. ਕਮਲੰਮਾ (ਡੀ) ਦੁਆਰਾ Lrs. (1998) 2 SCC 385; ਡਾਲਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੁਲੈਕਟਰ ਆਫ ਮਦਰਾਸ (1975) 2 SCC 730 : [1975] SCR 403; ਸ਼ਕੁੰਤਲਾਬਾਈ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1996) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 152 : [1995] 5 ਸਪਲ. SCR 618; ਟੀ.ਐਸ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਸ਼ੈਟੀ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ (2009) 14 SCC 334; ਸੁਭ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (2010) 1 SCC 444 : [2009] 15 SCR 287; ਮਹਾਪ੍ਰਬੰਧਕ, ONGC ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ਭਾਈ ਜੀਵਨਭਾਈ ਪਟੇਲ (2008) 14 SCC 745 : [2008] 11 SCR 927; ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ (2018) 13 SCC 96 : [2017] 8 SCR 997– ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2007] 12 SCR 1120 ਪੈਰਾ 4 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1975] SCR 403 ਪੈਰਾ 6.1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1995] 5 ਸਪਲ. SCR 618 ਪੈਰਾ 6.1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1996] 3SCR 422 ਪੈਰਾ 6.2 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2009] 15 SCR 287 ਪੈਰਾ 6.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

\

[1998] 2 ਸਪਲ. SCR 505 ਪੈਰਾ 6.2 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2008] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 927 ਪੈਰਾ 6.3 ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2017] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 997 ਪੈਰਾ 6.3 ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2732 ਦਾ 2022।

24.04.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ, ਨਾਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 133 ਦਾ 2007।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2746-2647, 2745, 2744, 2733-2734, 2737-2738, 2740-2741, 2739, 2735-2736 ਅਤੇ 2742-2743 ਦਾ 2022।

ਆਦਿਤਿਆ ਏ. ਪਾਂਡੇ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਸ਼ਰੀ, ਕੁਸ਼ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਿਯਾਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਪੀ.ਐਚ., ਸਈਦ ਫਰਾਜ਼ ਆਲਮ, ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਚਿਤਾਲੇ, ਵਿਜੈ ਕਾਰੀ ਸਿੰਘ, ਰਜਤ ਜੋਸਫ, ਸਤਿਆਜੀਤ ਏ. ਦੇਸਾਈ, ਸਤਿਆ ਕਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਗੌਤਮ, ਮਿਸ ਅਨਘਾ ਐਸ. ਦੇਸਾਈ, ਸ਼ਾਕੁਲ ਆਰ. ਘਾਟੋਲੇ, ਮਿਸ ਜੈਕ੍ਰਿਤੀ ਐਸ. ਜਾਦੇਜਾ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅੱਲਾਘ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਵਾਡ, ਮਿਸਿਜ਼ ਤਮਾਲੀ ਵਾਡ, ਸਿਧਾਰਥ ਮਹਾਜਨ, ਮਿਸ ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਜੱਗੀ, ਆਯੁਸ਼ ਪੀ. ਸ਼ਾਹ, ਐਮ/ਐਸ ਜੇ. ਐਸ. ਵਾਡ ਅਤੇ ਕੋ., ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੁਮਾਰ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਰਾਹੁਲ ਚਿਤਨਿਸ, ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਜਿਓ ਜੋਸਫ, ਮਿਸ ਸ਼ਵੇਤਲ ਸ਼ੇਪਲ, ਗਗਨ ਸੰਘੀ, ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਇਲ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੋਹਨ ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮੋਹਨ ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

2. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ.) (ਇਸਨੂੰ ਅਗੇ 'ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਸਥਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਲਈ, ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ, ਤਾਲੁਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯਵਤਮਾਲ ਵਿੱਚ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਉੱਠੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 09.03.1995 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1961 (ਇਸਨੂੰ ਅਗੇ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 32(2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [ਮੋਹਨ ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਖਾਸ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਐਲਾਨੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਇਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਲਈ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾਈ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਾਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ। ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਸ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਐਵਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

3. ਹਰੇਕ ਦਾਵੇਦਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲ/ਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2732/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 23250/2018

ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਉੱਠੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 133/2007 ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਭੋਯਰ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 31/2 ਵਿੱਚ 4.91 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 27.11.1997 ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਐਲਾਨੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ 4.23 ਹੈਕਟੇਅਰ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 50,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 0.68 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੀ ਨਾ-ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਖੂਹ ਲਈ 24,400/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਐਲ.ਏ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 213/1999 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰਿਤ ਸੀ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 3,75,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ। ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ - ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 133/2007 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ। ਪਿੰਡ ਭੋਯਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 20/2 ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਐਕਸ. 41 ਦੀਨਾਂਕ 18.09.1992 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 18.09.1992 ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 9.3.1994 ਵਿਚਾਲੇ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ 10% ਦਾ ਵਾਧਾ/ਉਛਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ 15% ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਵੱਲ ਜੋੜਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,500/- ਰੁਪਏ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2746-2747/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸੀ) ਨੰਬਰ 6309-6310/2022 @ ਡੀ.ਨੰ. 8900/2021

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 33/2 ਵਿੱਚ 2.43 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਨਾਮ ਐਲਾਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,500 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 4,00,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2745/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸੀ) ਨੰਬਰ 6308/2022 @ ਡੀ.ਨੰ.36320/2019

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 32/1 ਵਿੱਚ 1.62 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1500 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 3,75,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਹਾਰਾ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ, ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 18.09.1992 ਨੂੰ ਦਰਜ ਐਕਸ. 41 ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2744/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ 1793/2019

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 33/4 ਵਿੱਚ 4.47 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਨਾਮ ਐਲਾਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1500 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਫੁੱਟ 17 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ, ਲੋਹਾਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਐਕਸ. 31 ਦੀਆਂ 28.11.1994 ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 56/2006 ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ. [ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2733-2734/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ 24890-24891/2018

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 17 ਵਿੱਚ 7.75 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 7.24 ਹੈਕਟੇਅਰ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 45,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 0.51 ਹੈਕਟੇਅਰ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,80,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 90,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ 75,000/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2737-2738 ਦੇ 2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ 26245-26246/2018

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 4/3 ਵਿੱਚ 4.05 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 3.75 ਹੈਕਟੇਅਰ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 55,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 0.30 ਹੈਕਟੇਅਰ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 2,40,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,80,000/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2740-2741/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ 27140-27141/2018

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 2/1 ਵਿੱਚ 3.40 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਉਸੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 2.75 ਹੈਕਟੇਅਰ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 62,529/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 0.65 ਹੈਕਟੇਅਰ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ,

ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,80,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 90,000/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2739/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ 26249/2018

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 10/3 ਵਿੱਚ 8.46 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕੋ ਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ 7.29 ਹੈਕਟੇਅਰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 45,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 1.17 ਹੈਕਟੇਅਰ ਗੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,80,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 90,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਚੁਕੌਤੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,80,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 90,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2735-2736/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ 24909-24910/2018

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 2/2 ਵਿੱਚ 2.20 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1500 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 2,40,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਚੁਕੌਤੀ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,80,000 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2742-2743/2022 @ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ(ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ 27888-27889/2018

ਭੋਯਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 17 ਵਿੱਚ 2.02 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 1.92 ਹੈਕਟੇਅਰ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 45,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 0.10 ਹੈਕਟੇਅਰ ਗੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,80,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 90,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੋਵੇਂ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਚੁਕੌਤੀ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 75,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ।

4. ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ – ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:

i) ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਇੱਕ ਖਾਸ ਐਕਟ, ਅਰਥਾਤ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1961 ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਇੱਕ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਣਿਜਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ;

ii) ਕਿ ਤਿੰਨ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡਾਂ, ਭੋਯਰ, ਪੰਗਰੀ ਅਤੇ ਲੋਹਾਰਾ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ 9.3.1995 ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਔਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਰਾਸਰ ਵਾਣਿਜਿਕ/ਔਦਯੋਗਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦਾ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਅਕੁਆਇਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ/ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਕਾਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਭਿਭਾਵਕ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

iii) ਕਿ ਵਾਣਿਜਿਕ/ਔਦਯੋਗਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵਾਣਿਜਿਕ ਮੁੱਲ ਪਰਯਾਪਤ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਾਣਿਜਿਕ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਭਾਵੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵਾਣਿਜਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਵਜੋਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤਮਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 568 (ਪੈਰਾ 5); iv) ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਵਲ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਐਕਸ. 41 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਐਕਸ. 41 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੇਵਲ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਹੇਠ ਲਿਖਤੀਆਂ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ:

(a) ਕਿ ਐਕਸ. 41 ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਿਰਫ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਸਿਰਫ ਵਪਾਰਿਕ/ਉਦਯੋਗਿਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹੈ;

(b) ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਖਰਚੇ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਘਟ ਦਰਸਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ;

(c) ਕਿ ਐਕਸ. 41 ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਪਾਰਿਕ/ਉਦਯੋਗਿਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਇੱਛੁਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਪਾਰਿਕ/ਉਦਯੋਗਿਕ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਵੱਖ ਕਰੇਗਾ।

v) ਕਿ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 3,75,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ, ਭੋਯਰ, ਪੰਗਰੀ ਅਤੇ ਲੋਹਾਰਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਘੱਟ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਭਿਆ ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ ਅਬਦੁਲ ਹਮੀਦ ਮੁੱਲਾ (ਡੀ) ਬਾਈ ਐਲਆਰਐਸ ਬਨਾਮ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, (2012) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 595 (ਪੈਰਾ 22); ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ;

vi) ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਦਰ ਤੇ ਸਮਾਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਨਾਮ ਐਲ. ਕਮਲੰਮਾ (ਡੀ) ਬਾਈ ਐਲਆਰਐਸ., (1998) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 385 (ਪੈਰਾ 7)। vii) ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਵਤਮਾਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ 6-7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ; ਇਹ ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੰਧ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ; ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦਰ ਲਗਭਗ ਰੁ. 20-25/- ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਸਦਾਬਹਾਰ ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ।

viii) ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪਿੰਡ

ਲੋਹਾਰਾ ਦੇ ਠੀਕ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

i) ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਗਣਨਾ ਸਬੰਧੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਗਲਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਿੰਦੂ/ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ;

ii) ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ/ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ;

iii) ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਸ. 41 ਮਿਤੀ 18.09.1992 'ਤੇ ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ – ਸਤੀਸ਼ ਨਿਮੋਦੀਆ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ 1.21 ਹੈਕਟੇਅਰ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 20/2 ਪਿੰਡ ਭੋਯਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,21,000/- ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ 1995 ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ 10% ਦਾ ਸੰਚਿਤ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਭੋਯਰ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੇ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ;

iv) ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਚਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੂਲਯ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ – ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਸਟੇਟ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਐਕਸ. 41 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭੋਇਆਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਸ. 41 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਮਿਸਾਲ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਸਹੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ;

v) ਕਿ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ। ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਲਈ ਕਾਫੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਮ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਨਿਵੇਸ਼/ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

vi) ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰ ਸਾਲ 10% ਦੇ ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰ ਸਾਲ 50% ਦੇ ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਪਹਲਾਦ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਅਰਬਨ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ, (2014) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 778 ਵਿੱਚ

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲਯ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਤੋਂ 15% ਤੱਕ ਦੇ ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧੇ ਨੂੰ 10% ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 12% ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਕਾਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ 33% ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਭੋਇਆਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 10 ਤੋਂ 12% ਤੱਕ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

6.1 ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਲਰ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ, (1975) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 730; ਸ਼ਕੁੰਤਲਾਬਾਈ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ, (1996) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 152; ਟੀ.ਐਸ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਸ਼ੈਟੀ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ, (2009) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334, ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ ਉੱਤੇ ਕਿ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕੀਮਤ ਇਸਦੇ ਉਚਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਹੈ।

6.2 ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ, (1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 424; ਹੁਕਿਯਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਖਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਅਧਿਕਾਰੀ, (1996) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 766; ਅਤੇ ਸੁਭ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ, (2010) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 444, ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ ਉੱਤੇ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼/ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ, (1998) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 136, ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ ਉੱਤੇ ਕਿ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਉਹੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦੀ।

6.3 ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ਭਾਈ ਜੀਵਨਭਾਈ ਪਟੇਲ, (2008) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 745; ਪਹਿਲਾਦ ਰਾਮ (ਉਪਰੋਕਤ); ਅਤੇ ਮਨੇਜ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ, (2018) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 96, ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ ਉੱਤੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ 10 ਤੋਂ 15% ਤੱਕ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6.4 ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

7. ਅਸੀਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸਾਂਝੀ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਚਾਰਟ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਸਲ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਸ. 41, 42, 43 ਅਤੇ 44 ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼/ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਯਾ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

8. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਐਕਸ. 31 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, 50% ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧਾ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ

ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ 10% ਕੀਮਤ ਵਾਧਾ/ਵੱਧਾਈ ਕਰਕੇ ਸੋਧਿਆ ਹੈ।

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਸ. 41, ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਭੋਯਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 20/2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੋ 18.09.1992 ਨੂੰ ਦਾਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਦਾਵੇਦਾਰ – ਸਤੀਸ਼ ਨਿਮੋਦੀਆ ਨੇ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 91,736/ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,00,000/ - ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਗੋਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 1992 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 18.09.1992 (ਐਕਸ. 41) ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ 10% ਵਾਧਾ ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ 1,30,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਕਿ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ 15% ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਰ 2,00,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਘਟਾ ਕੇ 1,80,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜਾਂ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2733-2734/2022), ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ।

10. ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਕਿ ਐਕਸ. 41 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਪਿੰਡ ਭੋਯਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 20/2 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕੋ ਵਿਕਰੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਰੀ ਉਦਾਹਰਣ/ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਾਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਛੋਟੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਰ, ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਦ ਰਾਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ 10 ਤੋਂ 15% ਦੀ ਵਾਧੂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਈ ਗਈ 10% ਵਾਧੂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੇਕਰ 12% ਵਾਧੂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਫਿਟਨੈਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ।

11. ਹੁਣ, ਜਿਹੜੇ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ/ਵਪਾਰਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਕਾਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

12. ਹੁੱਕਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12.1 ਸੁਭ ਰਾਮ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਖੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਹੋਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ

ਸਕਦਾ।

13. ਹੁਣ, ਜਿਹੜੇ ਭੋਇਆਰ ਪਿੰਡ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਰੇਂਜ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਰੁ. 1,50,000/- ਤੋਂ ਰੁ. 2,00,000/- ਤੱਕ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਇੱਕੋ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ/ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ. [ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

13.1 ਬਸੰਤ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੋਈ ਦੋ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਜਾਂ ਰਾਜਮਾਰਗ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਰਗੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

13.2 ਕੰਵਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

14. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਉਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੋਇਆਰ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਦਾਹਰਣ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਸ. 41 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਸ. 41 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਾਲ 1992 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਸ. 41 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ।

ਪਰ, ਇਸੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਉਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ 10% ਦੀ ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਵਾਧਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ 12% ਵਾਧਾ ਕੁਮੁਲੇਟਿਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਹਦ ਤੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1,40,492 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗੋਲ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ਇਹ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੋਰ 50% ਨਾਨ-ਏਗਰੀਕਲਚਰਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਲ ਜੋੜਨ ਨਾਲ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 2,25,000 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਘਟਾਓ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1,80,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ 1,75,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਦਾਵੇਦਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭਾਂ ਸਮੇਤ, ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ [ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ]

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2746-2747/2022 ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2745/2022 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 613 ਅਤੇ 438 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਦੇਰੀ ਵਾਲੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

16. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਰਚੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਇਰਮ ਜਾਨ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate